

Delo in vloga socialnega delavca v komisiji za dovoljeno odpravo plodu

Soc. delavka Albina Pečaver

(Konec)

Delo socialnega delavca na seji komisije za dovoljeno odpravo plodu

Ko so opravljene vse priprave v zvezi z ženo, ki prosi za splav, pride žena pred komisijo. Priprave obsegajo razgovor z ženo, zbiranje podatkov, po potrebi tudi urejanje raznih težkoč in morebitne intervencij. Vse to je podlaga za socialno poročilo, ki mora prikazati vsak primer z vseh odločilnih vidikov. Poleg tega pa mora nosečnost žene potrditi zdravnik ginekolog.

Komisija zaseda redno vsak teden ob določenem dnevu in uri. Vsi organi in osebe, ki sodelujejo v pripravah za komisijo in pošiljajo žene h komisiji, morajo biti točno obveščeni, kateri dan in ura sta določena za delo komisije, enako morajo biti obveščeni tudi o vseh zadevnih spremembah.

Celotna komisija za a. a. s socialnim delavcem odloča o pomembnih in odločilnih življenjskih momentih, od katerih je odvisno, kako si bo žena poslej urejala življenje. Opravljati morajo svoje delo s čutom odgovornosti, resno in dostojno. Vsekakor bo to pozitivno vplivalo na žene, ki bodo potem tudi navodila komisije sprejele z vso resnostjo.

Ko prouči vsa poročila in se z ženami samimi oziroma s sodelavci po potrebi še dodatno porazgovori pred zasedanjem komisije, bo socialni delavec na seji komisijo seznanil z bistveno vsebino socialnega poročila za vsako posamezno ženo, ki iz socialnih razlogov želi prekiniti nosečnost. Še posebej poroča komisiji tudi o tem, kako je žena sprejela nasvet o kontracepciji. Po tem poročilu in obrazložitvi pove socialni delavec svoje mnenje, ki ga tudi utemelji.

Odločitev komisije, ali bo ženi odobrila splav ali ne, je stvar prostega predudarka. Odobritev splava iz socialnih razlogov mora biti v skladu z našim splošnim družbenim gledanjem na ekonomska, socialna, osebna, družinska in druga vprašanja. Poleg tega pa mora komisija probleme reševati tudi z vidika humanosti in pravih odnosov do sočloveka.

Če je vse gradivo dobro in temeljito pripravljeno, bo komisija največkrat že na podlagi tega lahko odločila, ali naj ženi ugodi ali ne. V kočljivejših ali težjih primerih, ko se komisija ne more takoj odločiti za neko stališče, za ugoditev ali zavrnitev, je dolžnost socialnega delavca, da komisiji obširneje obrazloži primer in ji ga vsestransko osvetli, tako da ji pomaga do pravilne in objektivne odločitve in da žene na sami seji ni treba mučiti z raznimi vprašanji.

Socialno poročilo in predlogi socialnega delavca naj se na seji obravnavajo v odsotnosti žene. Vpričo nje je takšno obravnavanje kaj mučno, zlasti kadar gre za hujše osebne težave ali kadar se komisija teže odloči in porabi več časa za izmenjavo mnenj, preden pride do sklepa.

Vsaka žena mora priti k seji komisije sama. Njena navzočnost je potrebna, da ji komisija ob bolj kočljivih in premalo pojasnjenih primerih lahko po potrebi stavi še dodatna vprašanja za osvetlitev spornih okoliščin. Takih primerov pa naj bo čim manj! Z ženo naj se na seji načeloma ne govori mnogo, posebno ne o njenih težavah. Izvzeta so seveda nujna pojasnila, naročila in

napotki. Ponovno obravnavanje razlogov za splav vpričo žene ali kakršne koli druge pripombe nimajo tedaj prav nobenega pomena in so tudi čisto brez uspeha. Tisti čas, ko je pred komisijo, misli žena največkrat samo na to, ali se bo komisija odločila v njen prid ali ne. Zato takrat na razna vprašanja res ne more odgovoriti objektivno. Zanj je v tem trenutku važno predvsem vprašanje, kako doseči odobritev splava, in to na kakršenkoli način. Popolna osredotočenost na to vprašanje ji tedaj omejuje sprejemljivost in sposobnost za dojetanje globljih stvari. Zato naj ji predsednik komisije da edinole kratke napotke glede splava in kontracepcije in po potrebi morda še kaka druga pojasnila.

Pri delu komisije se stalno panavljajo primeri, da žena presliči važna naročila, ki so v njen prid. Šele kasneje se nekoliko zbere in pride ponovno vprašat, kaj ji je bilo naročeno. Nedvomno stopi večina žena pred komisijo z mučnim razpoloženjem. Zavest, da bodo neznane ji osebe razmotrivale o njenem primeru in o intimnostih njenega življenja, ustvarja v njej čustveno napetost. Količkaj natančnejše izpraševanje pred komisijo, zlasti v zvezi z njenimi težavami ali pripombe glede njenega primera so dostikrat vzrok, da ta napetost popusti in da se v njej sprožijo čustveni mehanizmi. Žena se začne jokati, tresti, jeziti ali reagira kako drugače. Delo komisije se s takimi pojavi komplicira in otežkoča. Takšno mučno stanje nehote vpliva tudi na druge žene, ki na obravnavo čakajo še v čakalnici.

Vsi ti razlogi nujno zahtevajo, da z ženo, ki prosi za odobritev splava, uredimo vse potrebno, še preden pride sama pred komisijo.

Socialni delavec lahko do neke mere prepreči že opisane nezaželene pojave, če izkoristi proste trenutke med sejo, pa stopi k ženam v čakalnico, jim obrazloži postopek komisije in jih tako notranje pripravi na razpravo. Brez dvoma to pomirjevalno vpliva nanje.

Posebno pozornost mora komisija posvetiti primerom, ko pridejo pred komisijo mladoletne deklice s starši ali skrbnikom. Prav tako tudi primerom, ko žena ali dekle želi priti pred komisijo z možem oziroma s partnerjem ali kadar zahteva to komisija. V takih primerih je čakanje skupaj z drugimi čakajočimi ženami neprijetno že zaradi morebitnih neumestnih pripomb, pri mladoletnih pa tudi zaradi diskrecije. Takšnim strankam naročimo že prej, da pridejo ob določenem času mimo čakalnice naravnost pred komisijo, ali pa se z njimi dogovorimo, da pridejo, tik preden komisija zaključi z delom.

Po končani razpravi in ko komisija reši prošnjo žene za odobritev splava, predsednik prosilki sporoči odločitev, do katere je komisija prišla na podlagi razpoložljivega gradiva. Sklep komisije se vpiše v zapisnik hkrati z razlogi za odločitev. O rešitvi je žena takoj obveščena, bodisi da je komisija njeni prošnji ugodila ali ne.

Če ji je splav odobren, se ji ob tej priliki naroči, kdaj in kje se mora javiti za izvršitev odobrenega splava. O tem se vodi poseben razvid, da ne nastanejo kake težave in da za določeni dan ni naročenih preveč žena.

Kadar se pa ženi ne dovoli splav, bodisi zaradi previsoke nosečnosti ali ker ji ga je prvostopna komisija enkrat že odobrila, bodisi da razlogi za prekinitve nosečnosti niso dovolj utemeljeni ali pa žena sama ni trdno odločena, tako da pred komisijo še vedno koleba, v takih primerih se ženi prošnja zavrne. Obenem se ji takoj tedaj izroči tudi pismena odločba, v kateri je zavrnitev obrazložena. Vendar moramo ženo poučiti, da ima zoper odločbo prvostopne komisije pravico do pritožbe na drugostopno komisijo, čeprav jo je o tem socialni delavec pred

sejo morda že obvestil. Obenem ji povemo, kdaj in kje zaseda komisija druge stopnje. V odločbi, s katero se ženi prošnja zavrne, so navedene vse njene nadaljnje pravice. Ker pridejo pred komisijo dostikrat preproste žene, ki teže razberejo vsa ta navodila in tudi nerade iščejo nasvetov, kako naj pripravijo listine za drugostopno komisijo, se primeri, da pridejo žene drugič pred komisijo tudi brez potrebnih dokumentov. Tako je njihova pot do Ljubljane bila zaman.

Ženi je treba na seji prvostopne komisije povedati, kakšne listine mora predložiti drugostopni komisiji, hkrati pa se moramo tudi prepričati, če je pravilno razumela navodila o tem. Potrebna navodila in pojasnila daje lahko ženam socialni delavec.

Žene, katerih primeri so težji in pri katerih je potrebno še nadalje urejati njihove razmere, se napotijo k sodelavcu, seveda le, če same želijo takšno pomoč.

Komisija za a. a., ki je obenem organ za širjenje kontracepcije, bo lahko del svoje naloge v tem smislu opravila že v času, ko ima ženo pred seboj. Predsednik komisije za a. a. ji razloži, kar je že prej slišala od socialnega delavca, sodelavca ali zdravnika na terenu, da imamo danes v obrambi proti splavom sodobno kontracepcijo, s katero naj si pomaga tudi ona. Zato naj gre 6 tednov po splavu ali po porodu na pregled k zdravniku, ki je usposobljen za kontracepcijsko službo, in naj se z njim porazgovori o rabi kontracepcijskih sredstev. Nadalje ji predsednik pojasni, da odobritev splava pravzaprav ni njena pravica, temveč da se je to pot upošteval le njen težki položaj. Če bo v prihodnje znova prosila za splav, tega razloga ne bo mogoče več upoštevati in ji splav ne bo odobren.

Komisija opravi svoje delo razmeroma hitro in brez zadržkov, če je zadevno gradivo temeljito in dobro pripravljeno. Zato se mora socialni delavec pri svojem delu zavedati, da gre za reševanje zelo perečih in občutljivih zadev, ki jih mora urejati z vso resnostjo in točnostjo. Z opisom celotnega postopka na seji komisije pa je v bistvu zajeta tudi vsa dejavnost socialnega delavca na tem področju.

Delo socialnega delavca po seji komisije za dovoljeno odpravo plodu

S tem, da smo primer neke žene obravnavali na seji komisije in ji je bila prošnja za splav odobrena ali odklonjena, pa naše delo še ni zaključeno. Takšno delo bi bilo zgolj formalno in opravljeno samo zato, da ženam trenutno pomagamo. Bistvo preventivnega dela, ki ga mora opraviti socialni delavec, pa je njegovo delo z ženami po seji komisije za a. a. Šele s tem delom, namreč s širjenjem kontracepcije, se vključuje v akcijo proti splavu. Zato zaključujemo naše delo z ženami šele po seji komisije, in to s posredno ali neposredno obdelavo. Namen tega dela je naslednji:

1. Žene, ki smo jih spoznali pri obdelavi njihovih primerov in pred komisijo samo, so nam zaupale vse svoje težave in so nas prosile pomoči. Zato nas veže moralna dolžnost, da se zanimamo za njihovo nadaljnjo usodo, posebno za tiste, ki žive v težjih ali sicer problematičnih razmerah in so nujno potrebne še nadaljnje pomoči, če jim hočemo popraviti oziroma zboljšati položaj.

2. Vsekakor je treba skrbeti tudi za vse druge žene in se glede njih zanimati, koliko so izpolnile nasvet in nekatere tudi obljubo, da bodo po splavu šle k zdravniku zaradi pouka o kontracepciji. Vsi, ki delamo z ženami v tej

smeri, moramo težiti za končnim smotrom vsega prizadevanja, da čim več teh žena, ki smo jih poučili, pripravimo do tega, da sežejo po kontracepcijskem sredstvu in se tako obvarujejo ponovne nezaželene nosečnosti.

3. Po seji komisije moramo opraviti še neko važno delo, če hočemo, da spoznamo situacijo v celoti in se pri delu izognemo ozkosti, v katero nas bi moglo zavesti upoštevanje zgolj individualnih primerov. Vse gradivo, ki nam je na razpolago, je treba obdelati tudi statistično, tako da se nam pokažejo značilnosti našega dela, ki so lahko ugodne ali neugodne. Na podlagi številnih podatkov lahko usmerjamo svoje delo in ga stalno motrimo s širših vidikov.

Delo s posamezno ženo, ki ji je treba nuditi pomoč. Socialni delavec se posveti v prvi vrsti tistim tovarišicam, ki jim je bila prošnja za odpravo plodu zavrjena, in pa tistim, ki žive v posebno težkih življenjskih razmerah. Žene, ki jim je bila prošnja za splav odklonjena, so potrebne še posebne skrbi. Takoj po seji komisije sporočimo vse take primere sodelavcu. Če je kateri od žena tudi drugostopna komisija zavrnila prošnjo za odobritev splava, tedaj je njegova skrb, da to ženo čimprej obiše babica. Le-ta opravi svojo nalogo v tem smislu, da jo pouči o režimu v nosečnosti, obenem pa jo povabi v posvetovalnico za žene. Pri vsem tem seveda mora upoštevati tudi njeno duševno razpoloženje in si prizadevati, da jo čimbolj opogumi. Velikokrat bo pred porodom treba z ženo in okoljem marsikaj urediti, ženo samo pa seznaniti z vsemi pravicami, ki jih ima kot nosečnica. Z vsem tem in še z drugimi primernimi ukrepi ji je treba omogočiti, da kar se da mirno mirno pričakuje porod. Tako bo imela občutek, da v stiski ni sama in da ji vendarle želimo pomagati. Veliko je odvisno od ljudi, predvsem od babice, ali bo znala ženo spodbuditi in ji obenem pomagala urediti vse potrebno.

S takšno skrbjo ženi ne samo pomagamo, temveč dostikrat celo dosežemo, da ji misli ne bodo uhajale samo na splav in da rešitve ne bo iskala v kriminalnem splavu.

Za žene, ki živijo v posebno težkih življenjskih razmerah in jim je bil splav bodisi odobren ali odklonjen (zaradi previsoke nosečnosti), bo socialni delavec ali sodelavec uredil vse, kar je v njegovih močeh ali pristojnosti. Poleg tega bo njihov težki položaj obrazložil pristojnim organom, ki dejansko rešujejo take primere. Seveda bo to storil edinole s privoljenjem prizadete žene.

Prav takšnih primerov, ki bi jih lahko uredili že prej, pa razni organi dostikrat ne poznajo, ker žene največkrat nerade razkrivajo svoje težave uradnim osebam, posebno če je to povezano z njihovimi odnosi v družini ali okolju.

Niti socialni delavec niti sodelavec pa kakih težjih primerov, ki jih obravnavata, ne moreta reševati do kraja in na širši osnovi, ker za to pač nista pristojna. Njuna naloga je — z ženo delati, temeljito spoznati njene težave, ji pomagati in svetovati, zaradi konkretne rešitve pa morata sporočiti take izredne primere pristojnim organom oziroma nadrejenemu starešini.

Tudi če bi bil socialni delavec ali sodelavec pristojen, da takšne primere rešuje na širši podlagi, bi te naloge ne mogel sprejeti že zaradi obilice in nujnosti svojega rednega dela. Zato je prav, da take primere rešujejo organi, ki so zanje pristojni. Prav pa bi bilo, da se od teh organov zahteva pojasnilo, kako napreduje nadaljnje reševanje primera.

Že samo s posredovanjem, da naj se primeri rešijo, naletimo pri raznih organih na težave in nerazumevanje. Toda z vztrajnostjo in doslednostjo bomo

premostili tudi te subjektivne težave. Vsakomur in povsod, kjerkoli moramo urejati naše primere, prikažemo nujnost rešitve z vidika predrojtvenega varstva, ki je tako važno za zdrav in dober napredek otroka.

Mnogokrat pomagamo ženi že s tem, da ji svetujemo ali jo poučimo o načinu postopka za reševanje njenega primera in jo seznanimo z vsemi možnostmi, ki so ji na razpolago, oziroma z vsemi pravicami, ki jih ji daje naša družba. Žena potem sama ureja svoj primer, zaradi občutka, da pravilno ravna, pa nam lahko sprti pride poročat.

V lažjih primerih pa zadostuje, da imamo z ženo po seji komisije temeljit razgovor, s katerim navadno dosežemo, da se žena umiri in se nekako le sprijazni s svojim novim položajem, zlasti v primerih, ko ji je bila prošnja za odobritev splava zavrjnena.

Da ve ženam dajati pravilne in točne napotke, mora socialni delavec dobro poznati ves ústroj oblastvenih in družbenih organov in organizacij, prav tako pa tudi vso našo zadevno zakonodajo, ki rešuje vprašanje žene, matere in otroka.

Skrb za žene, da si po izvršenem splavu pomagajo s kontracepcijo. Naše delo z ženami ni namenjeno samo pomoči, ki jim jo v stiski nudimo z individualnim delom, temveč je daljnosežnega pomena in izrazito družbeno delo. Osnovni smoter nam mora biti, da čimbolj razširimo uporabo moderne kontracepcije. S tem se najbolj uspešno borimo proti splavu sploh kot zlu za ženo in družbo.

Metoda sodobne kontracepcije se pri nas šele uvaja, saj smo tako rekoč šele začeli privajati naše ljudi na to, da na zdrav in human način urejajo medsebojne spolne odnose in s tem v zvezi skrbijo za zdravo in pravilno regulacijo rojstev.

Vsaka nova preventivna akcija, ki posega v ustaljena gledanja in običaje in zahteva preusmeritev in prevzgojo za odpravo zastarelih navad, še ne more prinesiti takoj vidnih uspehov, zato si težko utira pot. Tudi borba proti splavu s pomočjo moderne kontracepcije ne poteka brez težav. Pomisleki glede kontracepcije se pojavljajo zaradi nepoučenosti, nerazumevanja ali zastarelih nazorov o življenju, zato so mnogi načeloma proti uvajanju nove metode. Začetne težave pa bodo premagane le z upornostjo, doslednostjo in jasnim pogledom na to vprašanje s strani vseh, ki se pečajo z reševanjem in urejanjem teh zadev. Krog ljudi, ki bi lahko mnogo doprinesel k širjenju te metode, je zelo velik in lahko s svojim vplivom poseže na razna področja dela in življenja.

Akcija za širjenje kontracepcije je komaj na začetku, čeprav traja že nekaj let. Težave pri uvajanju te metode narekujejo prav socialnim delavcem in sodelavcem, da svojo dejavnost razširijo tudi na delo po seji komisije, predvsem pač v tem smislu, da se žena oprime naših nasvetov in napotkov o kontracepciji. Zato zahteva to delo po seji komisije od sodelavcev res veliko požrtvovalnosti in mnogo napora.

Čeprav so žene pred sejo in na seji komisije poučene o prednosti, ki jim jo nudi varstvo pred ponovno nezaželeno nosečnostjo, se je iz dosedanje prakse vendarle pokazalo, da so mnoge od žena, ki jim je bil splav odobren in so se rešile težav, pozabile iti k zdravniku ali pa jim ni bilo več do tega.

Sodelavke so meseca marca in aprila 1959 v območju Zdravstvenega doma Ljubljana-Moste obiskale 40 žena, katerim je bil splav odobren v zadnjem tromesečju prejšnjega leta in v januarju 1959. Ugotovilo se je, da je po splavu

obiskalo zdravniško ordinacijo samo 21 žena. Le 6 med njimi jih je prosilo za kontracepcijsko sredstvo in za pouk o teh sredstvih in so zaproseno tudi dobile. Drugih 19 žena ni šlo na zdravniški pregled, vendar so nato pri obisku vse obljubile, da pojdejo k zdravniku. Pri večini prej navedenih 21 žena je bil prav ta obisk spodbuda za njihovo pot k zdravniku.

Če ne bi tako skrbeli za nadaljnjo usodo žene po splavu, bi ves trud v tej smeri propadel. Zato mora biti nadaljnje delo organizirano tako, da se žene po izvršenem splavu po določeni dobi (po 6 tednih) opomnijo, naj se javijo pri zdravniku zaradi pregleda. Ko žena pride, bodisi sama od sebe ali na vabilo, jo zdravnik po pregledu pouči o kontracepciji.

Evidence o teh pregledih po seji komisije ne bi mogel voditi socialni delavec, ker bi bilo to delo zlasti za večje število žena preobširno. Vse obravnavane primere, tako odobrene kakor zavrnjene, javlja socialni delavec sodelavcem in ti imajo potem nadaljnjo skrb za te žene. Sodelavec to mnogo lažje opravi in se prepriča, ali je žena že prišla k zdravniku na posvet, in bo opomnil le tiste, ki so na obljubo pred komisijo hote ali nehote pozabile. To stori lahko z vljudnim pismenim vabilom ali pa z obiskom na domu.

Socialni delavec bo to imel na skrbi posredno, in sicer tako, da bo sodelavce opozarjal na zadevno nalogo in ga bodo ti nato v določenih razdobjih (trome-sečnih in letnih) obveščali o rezultatih svojega uspeha pri tem delu.

Ti rezultati so važni za komisijo, za socialnega delavca in sodelavca ter zdravstveno službo sploh, še posebej pa za dispanzer za žene, ker šele potem bo mogoče res oceniti, ali je bilo njihovo delo uspešno ali ne.

Menim, da od našega prizadevanja ne moremo že kar v začetku pričakovati velikih uspehov. Nemogoče je, da bi v kratkem času kdo ve koliko znižali število žena, ki prihajajo pred komisijo s prošnjo za splav, ali da bi se našim napotkom odzvale vse žene. Vendar nam to ne sme vzeti poguma in v vztrajnosti ne smemo popustiti, če ne dosežemo vidnejših uspehov že v začetku. Posebno skrb je treba posvetiti tej preventivni dejavnosti v tistih krajih, iz katerih prihaja sorazmerno več žena pred komisijo. V tem delu morajo komisija in sodelavci podpreti na eni strani prizadevanja dispanzerjev za žene, na drugi pa splošne zdravstvene službe.

Statistična obdelava podatkov. Socialni delavec mora poznati celotno problematiko, ki se tiče splava. Sicer se utegne zgoditi, da mu posamezni, zlasti resnejši primeri zameglijo pogled na celoto, kar bi ga pri delu lahko zavedlo v napačno smer. Če ne pozna te problematike v celoti, tudi ne more voditi široke akcije v borbi proti splavu.

Nedvomno vsak član komisije pozna to problematiko vsaj po individualnih primerih, ki se obravnavajo na seji komisije. Za poznavanje široke problematike pa je v določenih razdobjih treba izdelati analizo o delu komisije na podlagi statistične obdelave vseh primerov, ki jih je komisija obravnavala.

To delo naj bi opravil socialni delavec, ki večino primerov bolj ali manj temeljito pozna in so mu statistične analize merilo za njegovo nadaljnje delo. Statistično je treba delo komisije obdelati mesečno. Na podlagi mesečnih analiz se nato sestavijo trimesečni in letni statistični pregledi.

Taki pregledi za daljša obdobja so vsekakor že študijsko gradivo za socialnega delavca in za komisijo samo. Statistične izdelke je treba sporočati svetoma za zdravstvo in za socialno varstvo kakor tudi drugostopni komisiji.

Značilnosti in posebnosti, ki se pokažejo v statističnih pregledih za določena obdobja, je treba vestno analizirati, enako tudi vse rezultate, ki se pokažejo ob primerjanju statističnih pregledov za različna obdobja. Take značilnosti in posebnosti je treba ugotavljati tudi po teritorialnih enotah, z ugotovitvami teh analiz pa seznanjati pristojne občinske organe in sodelavce, da morejo pravilno usmerjati svoje delo v prihodnje.

Sestavljanje navedenih statističnih pregledov pa bo služilo temu namenu le, če se že vnaprej določijo vsi podatki, ki jih je treba zbirati zaradi dela in analize, in če se določeni obrazec ne spreminja brez stvarne potrebe.

Naša praksa dokazuje, da je zgolj iz medicinskih razlogov odobrenih zelo malo splavov. Medicinska znanost je do danes že tako napredovala in tudi zdravstvena služba je tako razširjena, da je res le še malo absolutno medicinskih indikacij za prekinitev nosečnosti. Prav tako so med medicinsko-socialnimi razlogi izključno medicinski razlogi bolj relativnega značaja, ker v večini primerov prevladujejo socialni razlogi.

Razlogov, ki ženo privedejo pred komisijo zaradi težkih gmotnih, osebnih ali družinskih razmer, ne moremo spraviti v kakšen že vnaprej določeni ali celo predpisani okvir. Problemi žena so zelo različni in za vsak primer po svoje značilni. Razlogi se zelo razlikujejo že po sami vsebini, so pa različni tudi po tem, ker imamo lahko z istim razlogom opraviti v različnih razmerah in različnem okolju. Vseh tako zelo različnih vzrokov, ki ženo privedejo pred komisijo, pa takšen vnaprej določeni okvir ne bi mogel zajeti.

Po njih osnovni vsebini delimo te tolikanj raznovrstne vzroke v sedem glavnih, najbolj značilnih skupin, in sicer v razloge zaradi:

- stanovanjskih problemov,
- socialno-ekonomskega stanja,
- neurejenih razmer,
- bolezni v družini,
- razdora v zakonu oziroma družini,
- alkoholizma in
- osebnih težav.

V istem primeru nastopa dostikrat več različnih razlogov, ki se med seboj prepletajo. V primerih, kjer se pojavlja več razlogov hkrati, so ti lahko tudi v vzročni zvezi med seboj, tako da se novi razlog pojavi zaradi drugega, že prejšnjega razloga.

Ko določamo, v katero skupino spada posamezni problem, ugotovimo najodločilnejši in najtehtnejši razlog, nato pa primer uvrstimo v ustrezno skupino.

Zaključki

Razvoj naše družbe, ki mora v sedanjem razdobju premagovati razne socialno-ekonomske težave, in pa nezadostna zdravstveno preventivna dejavnost v varstvu žene pred splavom narekujejo, da se vprašanje splavov rešuje za zdaj s širših vidikov in da se pri tem upoštevajo tudi ekonomski, socialni, osebni in družinski razlogi.

Ker se vprašanje splava ne rešuje več samo z medicinskimi vidiki, se je izkazalo za nujno, da sodeluje pri reševanju tega problema v komisiji za a. a. tudi socialni delavec.

Vprašanje splava je torej širši družbeni problem, zato naj sveti za zdravstvo kot družbeni organi točno določijo področje komisije za a. a. in imenujejo člane komisije, socialne delavce in sodelavce sporazumno s sveti za socialno varstvo in za varstvo družine ter zdravstvenimi domovi in drugimi prizadetimi organi.

Komisija za a. a. in socialni delavec še posebej sta dolžna stalno spremljati delo sodelavcev, biti z njimi v najtesnejših stikih in težiti za tem, da se njihovo delo z ženami čedalje bolj izpopolnjuje.

Čeprav ima komisija za a. a. mnogo širše možnosti, ko rešuje vprašanje splava, vendar pa to ne more in tudi ne sme zastreti resnice, da je splav za ženo škodljiv in nevaren. Zato naj se komisije za a. a., z njimi vred pa tudi socialni delavci in vsi drugi, ki sodelujejo pri varstvu žene, vključijo obenem v široko preventivno delo proti splavu, in to s širjenjem sodobne kontracepcije.

Socialni delavec in sodelavec morata poleg znanja imeti take osebne in moralne kvalitete, da bosta to odgovorno delo z ženo lahko opravila pravilno in uspešno.

Postopek za ugotavljanje dejstev, s katerimi žena upravičuje zahtevo po splavu, naj bo hiter in enostaven, tako da prosilki prihranimo nepotrebna pota po raznih uradih.

Tajnost vsega postopka mora biti brezpogojno zajamčena.

Zadostuje, da potrebno delo z ženo opravi ena sama za odrejeno krajevno področje določena oseba, ki po dobrem in temeljitem razgovoru ter na podlagi objektivnih podatkov in subjektivnih ocen komisiji za a. a. z izčrpnim socialnim poročilom prikaže položaj prosilke.

Socialni delavec predloži komisiji poročilo o stanju prosilke in dostavi svoje mnenje, kadar gre za odobritev splava iz socialnih razlogov.

Komisija odloča o odobritvi splava po prostem preudarku.

Ženi se mora morebitna zavrnitev prošnje obrazložiti, obenem pa pojasniti postopek pred drugostopno komisijo.

Naloga komisije ni samo v tem, da z odobritvijo splava ženo rešuje iz težav, temveč da ji omogoči tudi, da postane mati. Socialni delavec kot član komisije se mora v takih primerih še posebej zavzeti, da pridobi vse pristojne organe, ki so prosilki dolžni urediti razmere.

Komisija za a. a. mora poznati vso problematiko svojega dela, da ji posamezni primeri ne zakrivajo pogledov na celoto, zato socialni delavec vse obravnavane primere statistično temeljito obdela in jih prouči. Svoje ugotovitve in analize sporoči komisijama prve in druge stopnje kakor tudi okrajnemu svetu za zdravstvo in socialno varstvo.

Na tej podlagi si komisija za a. a. izdela napotke za nadaljnje delo.

Socialni delavec oziroma sodelavci žene po izvršenem splavu ne smejo zgubiti izpred oči, temveč si morajo prizadevati, da jo po določenem času privedejo v zdravniško ordinacijo, kjer lahko dobi vse napotke in sredstva za kontracepcijo.

TUBERKULOZA PRI MNOGORODNICAH

Pri 276 ženah s pljučno tuberkulozo so opazovali, kako vpliva nosečnost na potek njihove bolezni. Pri 12% je proces ponovno vzplamenel v prvih treh mesecih

nosečnosti, pri 8% pa po porodu. Pri 7% žena so tuberkulozo prvič odkrili ravno med nosečnostjo. Toda več kot polovici žena, ki so imele tuberkulozo pred nosečnostjo, se stanje ni poslabšalo.

Z. S.